

РЕШЕНИЕ

№ 263

гр. Тутракан, 15.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ТУТРАКАН в публично заседание на шестнадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Огнян К. Маладжиков

при участието на секретаря Светлана Н. Генчева Гвоздейкова
като разглежда докладваното от Огнян К. Маладжиков Гражданско дело №
20223430100234 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Делото е образувано по редовна и допустима искова молба с вх.№ 2163/01.06.2022 на „П. и. б.“ АД с ЕИК *** против Н. Н. М. с ЕГН ***** и Д. В. И. с ЕГН ***** за солидарното им осъждане да платят парична сума по договор за ипотечен потребителски кредит № 097LD-R-001701/15.02.2018.

Подсъдността на делото на Тутраканския районен съд се определя от цената на иска, която е 1980,74 лева, и от настоящия адрес на потребителя Н. М., който е в ***, станал известен от служебна справка на съда в НБД „Население“ – чл. 113 ГПК.

Доплатена е държавната такса върху цената на иска, съобразно Разпореждане № 436/07.06.2022 по делото. Исковата молба е подадена в едномесечния срок по чл. 415, ал. 4 ГПК, който тече от влизане в сила на Разпореждане № 162/28.02.2022 по ч.гр.д.№ 84/2022 на ТнРС, потвърдено с Определение № 166/04.05.2022 по в.ч.гр.д.№ 106/2022 на СсОС.

Заповедното производство по ч.гр.д.№ 84/2022 на ТнРС е завършило с издаването на заповед за изпълнение за една част от заявеното вземане, а за друга част – с влязлото в сила разпореждане за отказ да се издаде заповед за изпълнени за суми, дължими по договор № 097LD-R-001701/15.02.2018 за банков кредит „Жилищен/ипотечен кредит с право на избор“.

С исковата молба се претендират договорна лихва 1098,36 лева за периода 01.08.2019-19.03.2021 (по-кратък от заповедното производство, което

е допустимо); обезщетение за забава 216,71 лева за просрочени плащания за периода 14.05.2020-19.03.2021; и законна лихва 665,67 лева върху просрочената главница в размер на 13313,49 лева за периода 20.03.2021-15.09.2021 г. Претенцията за законна лихва е изцяло нова, което не е недопустимо, а просто за нея се дължи 4% държавна такса. Затова в исковото производство тя е с малко повече от тази по заповедното.

Ищецът „П. и. б.“ АД твърди, че е титуляр на вземането, възникнало от процесния договор. Излага доводи в тази насока. Моли за уважаване на осъдителния иск. Претендира разноски.

Ответницата Н. М., чрез назначен особен представител, счита иска за неоснователен и недоказан, моли за неговото отхвърляне.

Ответникът Д. И., чрез назначен особен представител, оспорва иска. Счита, че не са представени доказателства за усвояването на главницата по заема.

В съдебното заседание е допуснато изменение на иска в частта за претендираната възнаградителна лихва, като е **намален размерът на 900,12 лева**, а производството за разликата над тази сума до първоначално претендираната от 1098,36 лева е прекратено.

Въз основа на събраните доказателства съдът намира от фактическа и правна страна следното:

Предявеният иск е с правна квалификация по чл. 430, ал. 2 от Търговския закон във вр. чл. 240, ал. 1 и 2 и чл. 86 от Закона за задълженията и договорите във връзка със Закона за потребителския кредит.

За интересите на длъжниците потребители съдът следи служебно.

На 15.02.2018 г. в гр. Дулово между ответниците Н. М. (която от справка в НБД „Население“ се вижда, че преди развода от 09.08.2019 г. е била с фамилията И.) и Д. И., от една страна, и ищецът „П. и. б.“ АД, от друга, е сключен процесният потребителски договор № 097LD-R-001701/15.02.2018 за банков кредит „Жилищен/ипотечен кредит с право на избор“ за сумата от 15000 лева. Н. М. е кредитополучател, а Д. И. – съдлъжник. Заемът е предоставен по разплащателна сметка с IBAN *** за текущи нужди. Сроктът, в който е следвало да се погаси, е 10 годишен.

Приетата справка за движенията по сметка с IBAN ***, по която се обслужва заемът, съдържа данни, че отпуснатият заем е усвоен на 20.02.2018 г. чрез заверяване на сметката. Впоследствие са извършвани множество дебитни и кредитни трансакции до достигане в един момент (17.04.2018 г.) до отрицателно салдо по нея. Подробната справка на ищеца кара съда на осн. чл. 182 от ГПК да приеме, че същата е достоверна, а оттук – че заемът е усвоен напълно и реално.

На съда е служебно известно гр.д.№ 262/2022 на ТнРС, в което също се съдържа подробна справка за движенията по сметката с IBAN ***, но за периода 26.09.2018-31.08.2021, тъй като същата е служила за обслужване на два други заема, освен процесния, отпуснати от ищцовата банка на отв. Н. М.. От тази справка се установява, че последното погасяване на главница и лихва

по настоящия заем с № 097LD-R-001701/15.02.2018 е на 08.07.2019 г., което кара съда да приеме за достоверно и доказано твърдението на ищеца в извлечението от счетоводните книги на банката, че първата частично непогасена вноска по главницата е № 18 с падеж 01.08.2019, а от следващата вноска № 19 насетне са изцяло неплатени. Оттогава кредитът е в просрочие.

На 20.01.2021 година банката е изпратила, чрез ЧСИ, уведомително писмо-покана на настоящия и постоянен адрес на длъжника Н. М. в с. Зарица, ул. „Втора“ № 5, където на 26.02.2021 г. Н. Г. М. – снаха, живееща на адреса, е получила писмото със задължение да го предаде на Н. М.. Връчването е на основание чл. 46, ал. 2 във вр. ал. 1 ГПК и с получаването на писмото от другото лице, се смята, че е извършено на адресата – ал. 4. В писмото-покана с изх.№ 276-18/20.01.2021 (л. 31 от ч.гр.д.№ 84/2022 ТнРС) е посочено, че в седемдневен срок, ако просрочените задължения не бъдат погасени, банката ще счита ползваният кредит за изцяло и предсрочно изискуем, без да бъде изпращано повторно уведомление. Тоест, други уведомления, изпратени впоследствие, нямат значение за предсрочната изискуемост, защото тя вече е настъпила. Кредиторът е упражнил потестативното си право да обяви заема за предсрочно изискуем и това се е случило след указания седемдневен срок, изтекъл на 05.03.2021 г.

Уведомлението-покана до съдлъжника И. с изх.№ 276-19/20.01.2021 е връчено чрез ЧСИ по реда на чл. 47 ГПК, на адреса, посочен в договора за кредит. Този начин на връчване (на нотариални покани и съдебни книжа, към които следва да се приравни връчването чрез ЧСИ) е изрично предвиден в т. 16.2. от Договора като равносilen на връчването по пощата с препоръчано писмо с обратна разписка, при което, ако е отбелязано от пощенската служба, че писмото е било доставено на адреса, независимо дали е било фактически получено или не, ще поражда правни последици, свързани с получаването му. Т.нар. „фиктивно връчване“ е редовно, защото се основава на поетото от страните задължение да осигурят получаването на съобщенията, изпратени до тях от другата страна по договора за кредит, на съответните посочени от тях адреси. Срокът за получаването на писмото е изтекъл на 12.03.2021, когато на основание чл. 47, ал. 5 ГПК се счита връчено. Седемдневният срок за Д. И. е изтекъл на 19.03.2021 г.

Според съда, при разлика в моментите на уведомяване на двамата длъжници за предсрочната изискуемост, логично е същата да се счита за настъпила на по-късната дата, а именно на 20.03.2021 г., тъй като договорната лихва по процесния заем е по-ниска от законната за забавени плащания, при което по-късната дата на предсрочната изискуемост е в полза на длъжниците потребители.

Видно от справките за движение по сметка с IBAN *** – приложената по делото и служебно известната на съда от гр.д.№ 262/2022 на ТнРС, няма отразяване, че след 08.07.2019 г. са отнасяни суми за погасяване на главницата по процесния заем, откъдето следва, че справка извлечение от сметката на длъжниците по заем № 097LD-R-001701/15.02.2018 е достоверна и неплатената главница е 13313,49 лева. С доклада по делото съдът е приел за ненуждаещ се от доказване фактът, за който е направил проверка с лихвения

калкулатор на НАП, че законната лихва за забава върху главница 16792,09 лева за периода 20.03.2021-15.09.2021 действително е 839,60 лева. Тази сума не е предмет на делото, защото за нея съдът е издал заповед за изпълнение по ч.гр.д.№ 84/2022 на ТнРС. С доклада по делото съдът е приел за ненуждаещ се от доказване фактът, за който е направил проверка с лихвения калкулатор на НАП, че законната лихва за забава върху главница 13313,49 лева за периода 20.03.2021-15.09.2021 действително е 665,67 лева. За този компонент на вземането искът следва да се уважи напълно.

С доклада по делото съдът е съобразил посочения период на възнаградителната лихва и погасителния план и е обърнал внимание, че сбора на лихвите не съответства на претенцията на ищеца, поради което същият поиска намаляване на иска, съобразно изчислението на съда. Така, допуснатият нов размер на иска за възнаградителната лихва в размер 900,12 лева за периода от 01.08.2019 г. до 19.03.2021 г. следва да се уважи.

Следва да се отхвърли искът в частта за обезщетението за забава за просрочени вземания за периода 14.05.2020-19.03.2021 г. в размер на 216,71 лева. Сумата се претендира на основание точка 15 от Договора, в която се чете, че плащанията, дължими, но неизвършени в срок поради недостиг на авоар по разплащателната сметка на кредитополучателя в банката, се отнасят в просрочие като за времето на забава кредитополучателят и съдлъжникът дължат обезщетение за забава (наказателна надбавка) върху размера на просрочената сума. Посочено е, че обезщетението за забава е в размер на законната лихва. Така формулираната клаузата за обезщетение за забава е неясна и неразбираема, поради което се явява в противоречие с чл. – чл. 23, ал. 5 от Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители. Неяснотата идва оттам, че не е казано по по-ясен начин, че когато потребителят забави дължимите от него плащания по кредита, обезщетението е в размер САМО на законната лихва, което би съответствало на чл. 43, ал. 2 от ЗКНИП. Всъщност, съдът приема, че последното изречение на т. 15 от Договора е написано за заблуждение на длъжниците, че кредитодателят спазва чл. 43, ал. 2 от ЗКНИП. За да провери дали клаузата е била приложена реално, е прието по делото писмено доказателствено средство – справка, изискана и представена от ищцовата банка, за лихвените проценти, които са приложени към всяка дължима вноска по главницата. Ясно се вижда от „лихвения лист“, че съдържа колона „Стойност плаващ лихвен процент“, друга „SLP“ и трета „Надбавка“, която е константна 4,9533%. Колоните кореспондират с алгоритъма за формиране на възнаградителната лихва по т. 4.2.б) от Договора. СЛП – е променливата компонента и представлява лихвен процент, базиран на спестяванията на банката. Важна е колона „Договорен лихвен %“, в която е отразен сборът на СЛП и надбавката от 4,9533%. Най-дясната колона е „Наказателна надбавка“ с константна стойност 10%. Съдът направи няколко изчисления на няколко от редовете за отделните вноски по главницата и посочените в тях периоди и констатира, че приложената лихва противоречи на чл. 43, ал. 2 от ЗКНИП. Съдът намира за необходимо да изложи само един произволен пример: на последния ред от първа страница на т.нар. „лихвен лист“ е отразена начална дата 01.09.2020, крайна дата

01.10.2020, брой дни 30, **лихва за периода 1,35043187**, дневна лихва 0,045014396, главница 107,02 лв, договорен лихвен % 5,1422, наказателна надбавка 10%. Сборът на договорния лихвен процент и наказателната надбавка е 15,1422%; същата, разделена на 360 дни в годината, съгласно 4.5 от ОУ, прави 0,0420616666% дневна лихвена ставка; с последната се умножава главницата от 107,02 лева, за да се получи дневната лихва от 0,045014396 лева; която умножена по 30 броя дните в периода, прави точно **1,35043188 лева**. Изчислението доказва, че стойностите в колоната „лихва за периода“, сборът на които се твърди от ищеца, че прави 216,71 лева, са получени при приложение на лихва, надвишаваща законната, която в процесния период е 10%, откъдето клаузата на чл. 15 от Договора, която въвежда правото на обезщетение за забава, се явява нищожна на осн. чл 26, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД вр. чл. 43, ал. 2 вр. чл. 23, ал. 5 от ЗКНИП. Всъщност клаузата на т. 15 от процесния договор е лоша редакция на т. 10 от Договор за потребителски кредит № 097LD-R-001331/14.02.2017 г. (също нищожна на осн. чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД), сключен между страните и служебно известен на съда от гр.д.№ 263/2022 на ТнРС, в която е записано, че отнесените в просрочие суми се олихвяват с договорения лихвен процент **плюс наказателна надбавка** в размер на законната лихва. Така погледнато на т. 15 от настоящия договор за ипотечен кредит, може да се обясни откъде идва нелогичната фраза „наказателна надбавка“, защото надбавка може да има над някаква друга стойност. В случая надбавката е над законната лихва от 10% и е в противоречие, както спомена съдът, с чл. 43, ал. 2 от ЗКНИП, а оттук и с чл. 26, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД. Ето защо, този компонент от дълга не се дължи и искът следва да се отхвърли в тази му част.

Ответниците дължат разноски съобразно чл. 78, ал. 1 и ал. от ГПК. Съгласно чл. 78, ал. 4 от ГПК, ответникът има право на разноски и при прекратяване на делото, но по настоящото дело ответниците не са направили разноски. В същото време разноските за особените представители, чиито възнаграждения са определени въз основа на първоначалния размер на исковите претенции, ще се поемат от ответниците съобразно уважената част на иска, което означава, че ал. 4 следва да се приложи съответно към ал. 1 на чл. 78 от ГПК и така съотношението на уважения размер от 1565,79 лева следва да е към първоначално предявения размер от 1980,74 лева, без да се отчита намаляването на единия компонент на вземането. Ищецът е направил разноски за 52,93 лева държавна такса, 737,30 лева за особени представители на ответниците и според чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ, към която препраща чл. 37, ал. 1 от ЗПК вр. чл. 78, ал. 8 от ГПК има право на от 100 до 360 лева, като съдът преценява според материалния интерес и фактическата сложност на делото, че справедливото възнаграждение следва да е 150 лева в случая. Така, от общо 940,23 лева на ищеца следва да се присъдят 743,26 лева за разноски по делото.

Водим от гореизложеното, Тутраканският районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Н. Н. М. с ЕГН ***** и Д. В. И. с ЕГН ***** солидарно да платят на „П. и. б.“ АД с ЕИК *** следните суми, дължими по договор за потребителски кредит № 097LD-R-001701/15.02.2018 за банков кредит „Жилищен/ипотечен кредит с право на избор“:

- 900,12 лева (деветстотин лева и дванадесет стотинки) възнаградителна лихва за периода от 01.08.2019 г. до 19.03.2021; и
- 665,67 лева (шестстотин шестдесет и пет лева и шестдесет и седем стотинки) законна лихва за забава (върху главница 13313,49 лева) за периода 20.03.2021-15.09.2021; като

ОТХВЪРЛЯ осъдителния иск в останалата част, а именно:

- за обезщетението за забава в размер на 216,71 лева за просрочени плащания по главницата за периода 14.05.2020-19.03.2021 г.; и

ОСЪЖДА Н. Н. М. с ЕГН ***** и Д. В. И. с ЕГН ***** солидарно да платят на „П. и. б.“ АД с ЕИК *** сумата от 743,26 лева (седемстотин четиридесет и три лева и двадесет и шест стотинки) за разноските по гр.д.№ 243/2022 на ТНРС.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок пред Окръжен съд Силистра.

Препис от решението да се връчи на процесуалните представители на страните.

Съдия при Районен съд – Тутракан: _____